

BÖLÜM 28

DEZENFEKSİYON VE STERİLİZASYON UYGULAMALARINDA HEMŞİRENİN ROLÜ

Sibel ÇALIŞKAN¹
Mustafa GÜNEY²

28.1. Giriş

Sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonlar (SHİE), halen tüm dünyada önemli bir sağlık sorunudur. Ayrıca bu enfeksiyonlar morbidite ile mortalitedeki artışa neden olmasının yanı sıra, hastalarda fonksiyonel ve duygusal bozukluklara, hayat kalitesinin düşmesine de sebep olmaktadır. Hastanede yatış süresinin uzaması, iş gücü kaybının ortaya çıkması, ilaç kullanımının artması, izolasyon ihtiyacının olması, ekstra laboratuvar ya da diğer tanı yöntemlerinin kullanımı gibi nedenlerle ekonomik yükü de artırmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) yaptığı çalışmada SHİE görülme sıklığı gelişmekte olan ülkelerde %5,7 ile %19,1 arasında değiştiğini ifade ederken bu oran gelişmiş ülkelerde %3,5 ile %12 arasında olduğunu bildirmiştir. Bu nedenle sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonlarının olmadan önlenmesi gerekir. Bu ise hastanın hastaneye kabulü ile birlikte başlar ve enfeksiyon kontrol komiteleri (EKK) ile eşgüdümlü bir ekip anlayışı içinde çalışılmasını gerektirir. Bu iş birliği ile izolasyon kurallarına uyulması sağlanmakta, gerekli incelemeler yapılarak enfeksiyonlar erken dönemde fark edilmektedir.

Günümüzde sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyon oranları, hastanelerdeki bakım kalitesinin en önemli göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda 24

¹ Hemşire, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Kontrol Komitesi, sibelcaliskan10@hotmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji AD., mustafa.guney@sbu.edu.tr

gibi yer ve yüzeylerde güvenle kullanılabilir. Zira plastik, ahşap, metal, cam gibi yüzeylerle uyumludur. Ayrıca sağlam deriye temas eden tansiyon aletinin manşonu gibi malzemelerin dezenfeksiyonunda da kullanılabilir.

Sonuç olarak; sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonların önlenmesinde dezenfeksiyon ve sterilizasyon uygulamalarının doğru ve etkin yapılması önem arz etmektedir. Bu nedenle kullanılan tıbbi malzemenin yapısına uygun yöntemin belirlenmesi ve bu yöntemin en etkili şekilde uygulanması gerekmektedir. Kurum içinde dezenfeksiyon ve sterilizasyon uygulamalarına yönelik yazılı prosedürlerin oluşturulması, düzenli eğitim ve kontrollerin yapılması personelin konu hakkında bilinçlenmesine katkı sağlayabilir.

Kaynaklar

- Başustaoğlu A, Avcı MZ. Hemşirelik Uygulamalarında Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları. 1. Baskı. Ankara: Hipokrat Kitabevi; 2016: 47-108.
- Esen Ş. Düşük Isıda Sterilizasyon Yöntemleri. İçinde: Esen Ş, Perçin D, Özinel MA, Günaydın M, Zenciroğlu D (Editörler). 7. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi, 16-20 Mart 2011, Antalya, Kongre Kitabı: 275-278.
- Esen Ş. Dezenfeksiyon ve Dezenfektan seçimi. İçinde: Esen Ş, Perçin D, Aydın F, Günaydın M, Zenciroğlu D (Editörler). 6. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi, 1-5 Nisan 2009, Antalya, Kongre Kitabı: 97-107.
- Esen Ş. Antiseptikler, dezenfektanlar. 1. Sterilizasyon ameliyathane dezenfeksiyon sempozyumu. 03-06 Ekim 2012, Gaziantep, Kongre Kitabı Son Erişim Tarihi: 05 Aralık 2021. Şu adresten edinilebilir: <https://www.das.org.tr/kitaplar/1sakitap/index.htm>.
- Günaydın M. Düşük sıcaklık Sterilizasyon yöntemleri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. 1. Sterilizasyon ameliyathane dezenfeksiyon sempozyumu. 3-6 Ekim 2012, Gaziantep, Kongre Kitabı, Son Erişim Tarihi: 06.12.2021, Şu adresten edinilebilir: <http://www.das.org.tr/kitaplar/1sakitap/index.htm>.
- Kumcağız H. Hemşirelik Hizmetleri Yönünden Sterilizasyon ve Dezenfeksiyon. 2. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi Kitabı, 25-28 Nisan 2001 Samsun. Son Erişim Tarihi: 13.10.2021. Şu adresten edinilebilir: <https://www.das.org.tr/index.php/yayinlarimiz/2-das-kongre-kitabi>.
- Kurt M, Yazıcı G. Yoğun bakım ünitesinde sık görülen sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların önlenmesinde kanıt dayalı uygulamalar. Turkish Journal of Health Research. 2021;2(3):25 – 44.
- Öngen B. Laboratuvarlarda DAS uygulamaları. İçinde: Esen Ş, Perçin D, Aydın F, Günaydın M, Zenciroğlu D (Editörler). 6. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi, 1-5 Nisan 2009, Antalya. Kongre Kitabı, s:361-386.
- Özyurt M. Dekontaminasyon, Dezenfeksiyon ve Sterilizasyon. İçinde: Başustaoğlu A, Kubar A, Yıldırım ŞT, Tanyüksel M (Çeviri Editörleri). Klinik Mikrobiyoloji, 9. Baskı, 1. Cilt, Ankara: Atlas Kitapçılık Tic.Ltd.Şti., 2009: 65-96.
- Özyurt M. Aldehit, peroksijen ve perasetik asit ile klor verici ajan içermeyen ve alet dezenfektanı olarak önerilen diğer dezenfektanlar, genel kullanım alanları ve antimikrobiyal etkinlikleri. İçinde: Günaydın M, Sanıç A, Gürler B (Editörler). 4. Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi, 20-24 Nisan 2005, Samsun, Kongre Kitabı:180-199.
- Perçin Renders D, Metin DY ve Rehber Hazırlık Komitesi. Sterilizasyon Dezenfeksiyon Rehberi, DAS Derneği, Mart 2019, Son Erişim Tarihi: 05 Aralık 2021. Şu adresten edinilebilir: www.das.org.tr.

- Perçin D. Sterilizasyon sürecinin kontrolleri ve validasyon. 1. Sterilizasyon ameliyathane dezenfeksiyon sempozyumu. 3-6 Ekim 2012, Gaziantep, Son Erişim Tarihi: 05 Aralık 2021. Şu adresten edinilebilir: <http://www.das.org.tr/kitaplar/1sadkitap/index.htm>.
- Rutala WA., Weber DJ and the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee (HICPAC). Guideline for Disinfection and Sterilization in Healthcare Facilities, 2008 Update: May 2019. Son Erişim Tarihi: 05 Aralık 2021. Şu adresten edinilebilir: <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/pdf/guidelines/disinfection-guidelines-H.pdf>.
- The Asia Pacific Society of Infection Control (APSIC). The APSIC Guidelines for Disinfection and Sterilisation of Instruments in Health Care Facilities (2017). Son Erişim Tarihi: 05. Aralık 2021, <http://apsic-apac.org/wp-content/uploads/2017/01/APSIC-Sterilization-guidelines-2017.pdf>.
- Yüceer S, Demir SG. Yoğun bakım ünitesinde nozokomiyal enfeksiyonların önlenmesi ve hemşirelik uygulamaları. Dicle Tıp Derg. 2009;36(3): 226-232.